

ЮРАЙ КУНЯК (Juraj Kuniak, 1955) е словашки поет, белетрист, преводач, инженер конструктор, алпинист и предприемач. През 1990 г. създава издателство „Скална роза“ (Skálna ruža), което ръководи и до днес. Издал е повече от 20 книги в различни жанрове, но предимно в областта на поезията. Автор е на десет поетически книги, определян е преди всичко като поет на пейзажа, а творчеството му интерпретира проблеми на околната среда.

За първата си стихосбирка – *Прожектиране върху клепачите* (*Premietanie na viečka*, 1983), получава наградата „Иван Краско“ за най-добър дебют на годината. Стихосбирката му *Амонит* (*Amonit*), от която са представените по-долу преводи, съдържа стихотворения от периода 2008 – 2016 г. Тя излиза в превод на беларуски, сръбски и македонски, а предстои да бъде издадена на български и английски. Най-новата му стихосбирка – *Какви станахме* (*Ako sme sa stali*, 2022), е наградена от Словашкия литературен фонд и от Клуба на независимите писатели. Включена е и в краткия списък за националната награда „Златна вълна“.

Превежда американска поезия.

Spoznávanie

Na modrom pozadí
strom, ošľahaný vetrom,
obrástnený lišajníkom,
takmer bez zelene,
nemá plody, iba sokola.

Опознаване

На син фон
дърво, обрулено от вятъра,
прораснало с лишей,
почти без зеленина,
без плодове, само със сокол.

Bralo

Ako sa mení krajina,
do ktorej som sa narodil.

Stromy ustupujú a chradnú,
drevorubači zničili hniezda volaviek,

z aleje topoľov sú rady pňov,
cesty lemujú kríže po nehodách,

bralo sa týči do výšky
a mlčí.

Jedného dňa si odkašle
obrovským výlomom.

Súcit

Nízke slnečné svetlo zneisťuje.
Dlhé tiene, drsné poryvy vetra,
samota roviny strácajúcej dych.

Mráz si brúsi zuby na vodu,
horizont pripomína rovnú čiaru,
šípky sú ako kvapky krvi

na zúboženej škrupinke.
Vyčerpané telo krajiny,
nech ho už prikryje sneh!

Fialkové údolie

Žiadne slová, toto je neha.
Mlčanie z nevyslovených slov.

V mrazivom ráne pod vysokým nebom
čakajú na milosť, že niektoré z nich platí.

11. januára 2009

Бърдо

Как се променя пейзажът
на родното ми място.

Дърветата отстъпват и съхнат,
дърварите унищожиха гнездата на лястовичките,

алеите с тополи се превърнаха в редици пънове,
пътищата очертават кръстове след катастрофите,

бърдото се издига нависоко
и мълчи.

Един ден ще се изкашля
с огромно срутване.

Съчувствие

Ниското слънце ни прави несигурни.
Продълговати сенки, внезапни пориви на вятъра,
самотата на равнина, губеща дъх.

Ледът си точи зъбите на водата,
хоризонтът напомня права линия,
шипките са като капки кръв

върху окаяна черупка.
Измореното тяло на местността
дано по-бързо го покрие снегът!

Долината на теменугите

Нежността е липсата на думи.
Мълчанието на неизреченото.

В студеното утро под високото небе
очакват милост – някоя от тях все още има смисъл.

Odvíjanie

Záber do divočiny,
fosforeskujúce pne a mušky,
svetielkujúca kvetena na hladine jazera,

obrysy lián, papradí a živý pohyb medzi nimi,
neznáme kraje plné prekvapení,
mäsožravých rastlín, tigrov, hadov,

s nahými bytosťami, práve vyhnanými z raja,
ktorým sa lesknú oči v húštinách
a tak sa boja,

čo bude teraz, o chvíľu a potom,
že mimovoľne, prvý raz v dejinách,
vyceria zúbky.

Otec

Steblá mladej trávy rozsvietené rosou,
stádo oviec rozptýlené na šťavnatej pastve,
hlboké, temné, zádumčivé lesy za nimi,
čnejúca hora, jej ešte zasnežené telo,

skús to namaľovať,

nabádal ma otec nad bielym výkresom
a akoby už pre seba dodal:
Obloha je otvorená kupola,
trilok škovránka je čiara.

Košice, 1962

Развитие

Кадър от дива местност,
фосфоресциращи пънове на дървета и мушички,
проблясващи растения на повърхността на езерото,

контури на лиани, папрати и живото движение между тях,
незнайни краища, пълни с изненади,
хищни растения, тигри, змии,

с голи същества, тъкмо изгонени от рая,
чиито очи светят в гъсталака
и затова се боят,

какво ще се случи сега, след миг и след това,
така че не по своя воля, за пръв път в историята
ще покажат зъбки.

Баща

Стъбла на набола трева с проблясваща роса,
стадо овце, разпилени по сочната ливада,
дълбоки, тъмни и замислени гори зад тях,
издига се тялото на планината, все още заснежено,

опитай да го нарисуваш,

баща ми ме видя пред бялото платно
и го допълни с думите:
Небето е отворен купол,
песента на славея е линия.

Кошице, 1962

Превод от словашки: **Димана Иванова**